

Jaarstukken-2024

Jaarverslag, jaarrekening,
controleverklaring

	College Noordelijke Rekenkamer
Datum	31 maart 2025
Status	Vastgesteld door het college van de Noordelijke Rekenkamer, 26/03/2025.
	<u>Vervolg:</u> op 15 mei adviseert de Raad van Advies over jaarverslag en - rekening, waarna de NRK de jaarstukken aanbiedt aan Provinciale Staten.

Inhoud

Jaarverslag, jaarrekening, accountantsverklaring	1
Voorwoord	3
1. Jaarverslag 2024	4
1.1 Organisatie	4
1.2 Onderzoek	7
2. Jaarrekening 2024	11
2.1 Toelichting paragrafen jaarstukken-2024	11
2.2 Grondslagen jaarrekening-2024 en balans	12
2.3 Balans per 31 december 2024	13
Toelichting activa	14
Toelichting Passiva	15
2.4 Overzicht van baten en lasten 2024	17
Toelichting opbrengsten	18
Toelichting lasten	19
2.5 Gebeurtenissen na balansdatum	20
3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	21

Voorwoord

Het jaar 2024 was voor de Noordelijke Rekenkamer een jaar van de complexe onderzoeken. Die zijn weliswaar inhoudelijk relevant, maar kosten ook veel tijd, inspanningen en hoofdbreken. We hebben er vertrouwen in dat die de moeite waard zijn. En 2024 was het jaar waarin de Noordelijke Rekenkamer de Goudvink won: de prijs van de Vereniging van Rekenkamers voor het beste rekenkamerrapport.

Daarnaast heeft de rekenkamer een mooi aantal onderzoeken kunnen afronden en een begin kunnen maken met nieuwe projecten, waaronder een op verzoek van Provinciale Staten.

De rekenkamer heeft in 2024 een groot aantal fracties mogen bezoeken en die gesprekken als zinvol en inspirerend ervaren.

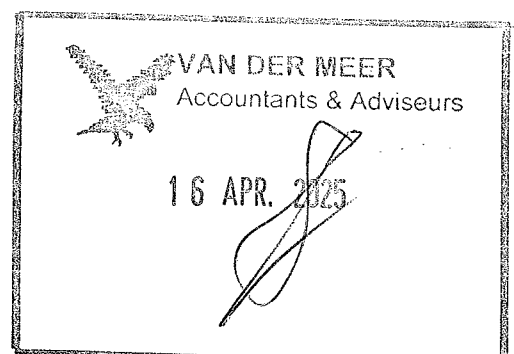
Verder was 2024 het jaar van het afscheid van Jan van der Bij die na twee termijnen van elk zes jaar moest stoppen met zijn lidmaatschap van het college van de NRK. College en bureau kijken met dankbaarheid op zijn inzet en deskundigheid terug. In constructief overleg met de rekenkamer heeft de Raad van Advies een opvolger gevonden.

De rekenkamer dankt de griffies voor hun ondersteuning bij, onder andere, het aanbieden van onderzoeksrapporten.

Ook de komende jaren zal de rekenkamer op constructieve en kritische wijze onderzoek doen naar het provinciale beleid, vanuit het besef dat de provinciale democratie daarbij gebaat is.

Anneke Beukers
Voorzitter

Linze Schaap
Secretaris-directeur

1. Jaarverslag 2024

1.1 Organisatie

Juridische status

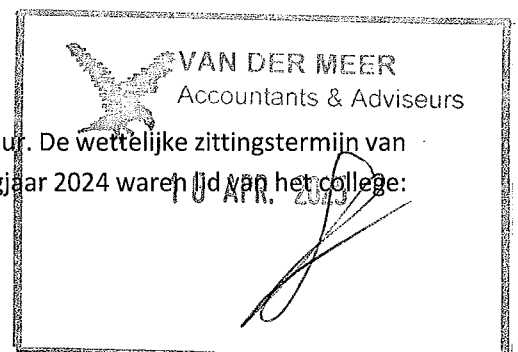
De Provinciewet schrijft voor dat Provinciale Staten beschikken over een rekenkamer. Artikel 183 Provinciewet bepaalt dat die rekenkamer het door het provinciebestuur gevoerde beleid beoordeelt aan de hand van drie maatstaven: doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Rekenkameronderzoek dient zodoende de Statenleden te ondersteunen in hun controlerende en kaderstellende rollen. De provincies Drenthe, Fryslân en Groningen hebben besloten een gezamenlijke rekenkamer in te stellen, in de vorm van een 'gemeenschappelijk orgaan', een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). De Gemeenschappelijke Regeling de Noordelijke Rekenkamer bevat bepalingen over, onder andere, het college en het bureau. Zij bepaalt tevens dat er een Raad van Advies is (bestaande uit negen Statenleden) die de Noordelijke Rekenkamer adviseert over de inhoud van het onderzoeksprogramma en de uitvoering van de taak door de Noordelijke Rekenkamer, en zorgdraagt voor gecoördineerde besluitvorming van de drie Staten over zaken die de Noordelijke Rekenkamer aangaan. Tevens zijn in de Gemeenschappelijke Regeling bepalingen opgenomen over de identieke, financiële bijdragen van de deelnemende provincies Drenthe, Fryslân en Groningen aan het gemeenschappelijk orgaan, de Noordelijke Rekenkamer.

Openbaarheid en burgerparticipatie

Rekenkamers zijn hulpmiddelen voor de democratie, niet alleen voor de representatieve maar ook voor de participatieve democratie. Die bijdrage aan de kwaliteit van de democratie levert de rekenkamer eerst en vooral door het doen van constructief-kritisch onderzoek en het stimuleren van de doorwerking daarvan. Participatie en openbaarheid helpen daarbij, mits op de juiste momenten. Participatie is zinvol en mogelijk bij het opstellen van het onderzoeksprogramma, zodat de onderzoeksprojecten aansluiten bij de politieke en maatschappelijke kennisbehoeften. Dan gaat het om participatie in de vorm van aandragen van onderzoekssuggesties, door Statenleden, maatschappelijke organisaties en burgers. Openbaarheid is er van de begrotingen en de jaarstukken, de onderzoeksprogramma's, de onderzoeksopzetten en de eindrapporten. Al die documenten staan op de eigen website van de rekenkamer. Alle andere documenten en tussenrapportages zijn naar hun aard alleen voor de geadresseerden en mogen niet ter inzage gegeven worden aan derden, tenzij na uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de Noordelijke Rekenkamer.

College

Het College van de Noordelijke Rekenkamer vormt het bestuur. De wettelijke zittingstermijn van zes jaar van zijn leden is één keer te verlengen. In het verslagjaar 2024 waren lid van het college:

- Anneke Beukers: voorzitter, benoemd per 1 oktober 2020.
- Jan van der Bij: lid, benoemd per 1 oktober 2012, herbenoemd per 1 oktober 2018, einde laatste termijn 1 oktober 2024 (waarnemend voorzitter 15 juli 2019 tot 1 oktober 2020).
- Marko Bos: lid, benoemd per 1 mei 2021.
- Rick Anderson, benoemd per 1 oktober 2024.

De secretaris-directeur (Linze Schaap) is secretaris van het college en directeur van het bureau.

Diversiteit in de top

De minister van OC&W heeft per brief d.d. 16 mei 2022 laten weten dat het kabinet maatregelen treft om het percentage vrouwen in leidinggevende posities te vergroten en dat “diversiteit in de top van de (semi)publieke sector verder strekt dan gender alleen. Het is even zo belangrijk om bijvoorbeeld mensen met een cultureel diverse achtergrond, LHBTIQ+-personen en mensen met een beperking door en in te laten stromen naar de top”. Als organisatie in de (semi-)publieke sector dient de rekenkamer “passende en ambitieuze streefcijfers voor de man-vrouwverhouding in de top en subtop op te stellen”, met een minimumstreefcijfer van 33% vrouwen.

De NRK zelf heeft in dezen maar zeer beperkt zeggenschap; immers: Provinciale Staten benoemen de collegeleden. Daarom hebben College en Raad van Advies gezamenlijke keuzes gemaakt. Zij hebben besloten dat zij als (sub)top van de Noordelijke Rekenkamer beschouwen het College en de functie van secretaris-directeur en dat de streefcijfers voor de (sub)top van de Noordelijke Rekenkamer als geheel gelden.

Streefcijfer en realisatie

De Noordelijke Rekenkamer streeft naar een evenredige man-vrouwverhouding in de (sub)top (dus: 1-op-1) en naar ten minste één persoon die bijdraagt aan ‘diversiteit’ (dus: tenminste een persoon met een cultureel diverse achtergrond, en/of LHBTIQ+-identiteit en/of een beperking).

De huidige samenstelling van de (sub)top van de NRK voldoet aan een deel van de streefcijfers, niet aan het streven naar een evenredige man-vrouwverhouding in de (sub)top (ook nog niet aan door het kabinet genoemde minimum van 33% vrouwen).

Contacten met Provinciale Staten; Raad van Advies

Het is gebruikelijk om rekenkamerrapporten voorafgaand aan de openbaarmaking aan Provinciale Staten te presenteren. In deze besloten bijeenkomsten krijgen de geïnteresseerde Statenleden een toelichting op de conclusies en aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek. De Noordelijke Rekenkamer stelt het contact met Provinciale Staten en hun leden over de onderzoeksrapporten zeer op prijs en zij is te allen tijde bereid toelichting te geven op de rapporten. In het verslagjaar gebeurde dit ook diverse keren. Om de contacten te versterken en om ideeën op te doen voor de onderzoeksprogrammering voert de rekenkamer gesprekken met Statenfracties.

De Raad van Advies bestaat uit afgevaardigden van Provinciale Staten en telt negen leden, uit elke provincie drie. De leden vertegenwoordigen uitdrukkelijk niet hun partij, maar de voltallige Staten. Het secretariaat van de Raad van Advies werd in 2024 verzorgd door de griffie van de provincie Fryslân. De leden van de Raad van Advies in 2024:

Tabel A. Samenstelling Raad van Advies

	Eind 2024
Drenthe	Greetje Dijkers Agnes Jongman Siska Peeks
Fryslân	Cor Keuning Jochem Knol (voorzitter) Margreet Jonker
Groningen	Fenna Feenstra Stijn ten Hoeve Lies Zondag

In de verslagperiode is de Raad van Advies bijeengekomen ter advisering over de jaarstukken 2023, de begroting 2025 van de rekenkamer en de onderzoeksprogrammering voor 2025-2026. Ook heeft hij een nieuw lid voor het college van de rekenkamer geselecteerd, waarbij de zittende leden van dat college en de secretaris-directeur als adviseur optraden. De rekenkamer spreekt haar waardering uit voor de goede samenwerking in dezen.

Bureau

Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer ondersteunt het college bij het uitoefenen van diens taak. Waar mogelijk voert het bureau het onderzoek van de Noordelijke Rekenkamer zelf uit. Uitgangspunt voor de samenstelling van het bureau is daarom dat de rekenkamer expertise heeft die aansluit bij de kerntaken van de provincies. Soms is het noodzakelijk externe menskracht in te huren, veelal omdat behoefte is aan specifieke expertise. In 2024 heeft de rekenkamer twee stagiair(e)s gehad. De medewerkers per 31 december 2024 (in alfabetische volgorde):

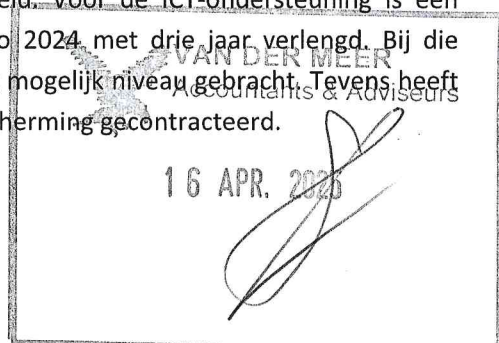
Sam Heslinga (junior-onderzoeker) - Edwin de Jong (senior-onderzoeker) - Klaas Kwakkel (senior-onderzoeker) - Ingeborgh Petri-Bezemer (officemanager en junior-onderzoeker) - Anke Pietersma (onderzoeker; privacy officer) - Linze Schaap (secretaris-directeur) - Sieger Veenstra (junior-onderzoeker) - Beatrijs Visser (junior-onderzoeker)

Medewerkers van de Noordelijke Rekenkamer leverden bijdragen aan bijeenkomsten van de Vereniging van Rekenkamers, zoals de Kring Noord en verscheidene landelijke activiteiten (zoals ondersteuning van het 'DoeMee-onderzoek', juridische advisering, verzorgen van webinars; de rekenkamer krijgt hier deels voor betaald).

Het werken is hybride; afspraak is dat de medewerkers ten minste 50% van hun werktijd op kantoor zijn. Het thuiswerken is onverminderd gefaciliteerd door veelvuldig gebruik van digitale media en door medewerkers thuis gebruik te laten maken van (rand-)apparatuur uit het kantoor. Het kantoor is ergonomisch zeer verantwoord; het thuiswerken zo veel mogelijk.

Dienstverlening en ICT

De provincie Drenthe vervult als centrumprovincie (als zodanig aangewezen in de Gemeenschappelijke Regeling) voor de Noordelijke Rekenkamer een ondersteunende rol. De dienstverleningsovereenkomst is begin 2017 herzien en die betreft hoofdzakelijk personeels- en salarisadministratie en advisering over personeelsbeleid. Voor de ICT-ondersteuning is een contract afgesloten met IT Lions en dat is per medio 2024 met drie jaar verlengd. Bij die gelegenheid is de informatiebeveiliging op een zo hoog mogelijk niveau gebracht. Tevens heeft de NRK in 2024 een externe Functionaris Gegevensbescherming gecontracteerd.

1.2 Onderzoek

In verslagjaar 2024 is stevig doorgewerkt aan de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2023-2026; drie projecten daaruit zijn in 2024 gepubliceerd, evenals een extra onderzoek op verzoek van Provinciale Staten van Fryslân. Andere projecten vergen meer tijd dan verwacht, mede door de complexiteit van de te onderzoeken vraagstukken (waterbeleid; integriteitsbeleid).

Onderzoek 'op verzoek'

De afzonderlijke Staten en individuele Statenleden kunnen de Noordelijke Rekenkamer vragen onderzoek te verrichten naar een bepaald beleid of thema – ook buiten het onderzoeksprogramma om. De Noordelijke Rekenkamer honoreert dergelijke verzoeken gaarne, mits die aan de criteria uit haar Onderzoeksprotocol voldoen en mits de rekenkamer daarvoor ruimte heeft in de onderzoeksplanning en de begroting. In het onderzoeksprogramma 2023-2026 is structureel ruimte gecreëerd voor het honoreren van verzoeken.

De doorwerking van de analyses, conclusies en aanbevelingen is uiteraard van wezenlijk belang. Gedeputeerde Staten zijn wettelijk verplicht Provinciale Staten een overzicht te sturen.

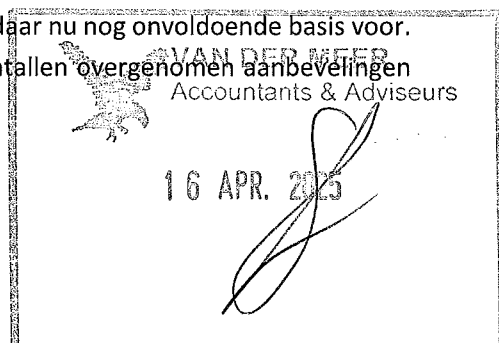
Wettelijke verplichting vanaf 01/01/2023: inzicht in doorwerking

"Gedeputeerde staten zenden provinciale staten jaarlijks een overzicht van de aan gedeputeerde staten gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van hun standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven." (art. 186a, Provinciewet)

Bestaande monitoringssystemen (en de bestuurlijke reacties) bieden daarvoor een goede basis. De rekenkamer heeft met zowel de provinciesecretarissen als de griffiers besproken dat dergelijke overzichten bij voorkeur inhoudelijk zijn: geen 'afvinklijstjes'. Duidelijk zal moeten zijn (a) op grond van welke overwegingen aanbevelingen wel of niet overgenomen zijn, (b) of de aanbevelingen ook werkelijk doorgevoerd zijn en (c) tot welke veranderingen de doorgevoerde aanbevelingen hebben geleid. Op die punten zijn verbeteringen mogelijk in de bestaande monitoringssystemen en het gebruik daarvan. De rekenkamer heeft (bij brief d.d. 26 oktober 2022) aangegeven dat zij in dezen graag meedenkt. De stand van zaken eind 2024 (op basis van navraag bij de provincies):

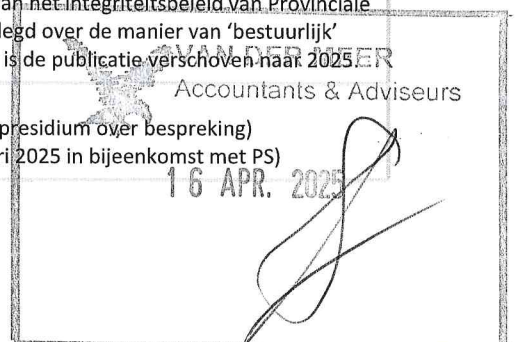
Drenthe: de rapportage is een bijlage bij de jaarstukken; standpunten van GS en de 'wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven' zijn in die rapportage nog niet over de hele linie helder verwoord.
Fryslân: over 2023 geen rapportage, over 2024 zal die opgenomen worden bij de jaarrekening.
Groningen: het overzicht is onderdeel van de voor- en najaarsmonitor. De 'wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven' is in die rapportage nog niet over de hele linie helder verwoord. Provinciale Staten hebben de rekenkamer gevraagd een zienswijze op het overzicht te geven; dat zal in 2025 gebeuren in de vorm van een gesprek over de patronen die de rekenkamer in het overzicht ziet.

De rekenkamer wil graag inzicht krijgen in de doorwerking (de 'impact') van haar onderzoeken. De jaarlijkse rapportages van Gedeputeerde Staten bieden daar nu nog onvoldoende basis voor. Vooralsnog vermeldt de rekenkamer daarom alleen de aantallen overgenomen aanbevelingen door zowel Gedeputeerde als Provinciale Staten.

Tabel B. Afgeronde onderzoeken

Onderzoek	
Provinciaal Cultuurbeleid (afrondding)	
Onderzoeksvraag	Hoe doeltreffend is het cultuurbeleid van de provincies en wat was het effect van specifieke maatregelen genomen in de periode van corona?
Portefuillehouder	Anneke Beukers
Onderzoekers	Sieger Veenstra en Anke Pietersma
Rapportage	Publicatie 11 januari 2024
Aanbevelingen	Drenthe: 3 aanbevelingen (overgenomen door GS+PS) Fryslân: 3 aanbevelingen (overgenomen door GS+PS) Groningen: 3 aanbevelingen (overgenomen door GS+PS)
Drenthe: Bollen- en sierteelt (uitvoering en afronding)	
Onderzoeksvraag	Welke instrumenten heeft de provincie Drenthe om de schade aan mens en milieu als gevolg van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de bollenteelt te minimaliseren, op welke manier maakt zij daarvan gebruik en hoe effectief is dit?
Portefuillehouder	Marko Bos
Onderzoekers	Edwin de Jong en Sam Heslinga
Rapportage	Publicatie 15 april 2024
Aanbevelingen	Drenthe: 2 aanbevelingen (op hoofdlijnen overgenomen door GS en PS)
Provinciaal Fietsbeleid (uitvoering en afronding)	
Onderzoeksvraag	Hoe geeft de provincie invulling aan het fietsbeleid met betrekking tot fietsinfrastructuur, verkeersveiligheid, recreatie en het stimuleren van fietsgebruik en hoe doeltreffend is zij daarin?
Portefuillehouder	Jan van der Bij
Onderzoekers	Ingeborgh Petri-Bezemer en Sam Heslinga
Rapportage	Publicatie: 11 juli 2024
Aanbevelingen	Drenthe: 2 aanbevelingen (onduidelijk of GS die overnamen; overgenomen door PS) Fryslân: 3 aanbevelingen (overgenomen door GS en PS) Groningen: 1 aanbeveling (overgenomen door GS en PS)
Fryslân: Holwerd aan Zee (start, uitvoering en afronding)	
Onderzoeksvraag	In hoeverre zijn de huidige varianten van het project Holwerd aan Zee haalbaar en hebben Provinciale Staten adequate informatie om een afgewogen besluit te kunnen nemen over het project?
Portefuillehouder	Anneke Beukers
Onderzoekers	Sam Heslinga & Sieger Veenstra
Rapportage	Publicatie 17 oktober 2024
Aanbevelingen	Fryslân: 3 aanbevelingen aan GS (alle overgenomen); 1 aan PS (overgenomen)
Politiek-bestuurlijke integriteit (start, uitvoering, gedeeltelijke afronding)	
Onderzoeksvraag	In hoeverre is de werking van de integriteitssystemen doeltreffend en welke aanvullingen hebben de Statenfracties op het provinciale integriteitssysteem?
Portefuillehouder	Jan van der Bij (tot 01/10/2024) / Anneke Beukers (vanaf 01/10/2024)
Onderzoekers	Edwin de Jong, Klaas Kwakkel en Anke Pietersma
Rapportage	Het onderzoek bestaat uit twee delen: inventarisatie van het beleid van de drie provincies en vervolgens analyse van uitvoering en effecten van het integriteitsbeleid van Provinciale Staten. De rekenkamer heeft met de presidia overlegd over de manier van 'bestuurlijk' reageren en de behandeling in PS; mede daardoor is de publicatie verschoven naar 2025
Aanbevelingen	Drenthe: 4 aanbevelingen aan PS Fryslân: 4 aanbevelingen (afspraken gemaakt met presidium over bespreking) Groningen: 4 aanbevelingen (bespreking in februari 2025 in bijeenkomst met PS)

Tabel C. Lopende onderzoeken

Onderzoek	
Waterbeheer, waterkwaliteit en klimaatadaptatie (start en uitvoering)	
Onderzoeksvraag	Op welke manier weegt de provincie in ruimtelijke beslissingen het belang van goed waterbeheer af, welk gewicht krijgt klimaatadaptatie ten opzichte van de overige belangen en hoe doeltreffend en rechtmatig is die afweging?
Portefeuillehouder	Anneke Beukers
Onderzoekers	Edwin de Jong, Sam Heslinga, Ingeborgh Petri-Bezemer
Rapportage	Publicatie verwacht in zomer 2025
Aanbevelingen	t.z.t.
Politiek-bestuurlijke integriteit (start en uitvoering)	
Onderzoeksvraag	In hoeverre is de werking van de integriteitssystemen van de drie Noordelijke provincies doeltreffend en welke aanvullingen hebben de Statenfracties op het provinciale integriteitssysteem?
Portefeuillehouder	Jan van der Bij (tot 01/10/2024) / Anneke Beukers (vanaf 01/10/2024)
Onderzoekers	Edwin de Jong, Anke Pietersma en Klaas Kwakkel
Rapportage	Het onderzoek is in delen geknipt. Eerst is een inventarisatie gemaakt van het beleid van de drie provincies, vervolgens is ingezoomd op de uitvoering en effecten van het integriteitsbeleid van Provinciale Staten. Het onderzoek naar de uitvoering en effecten van het integriteitsbeleid van Gedeputeerde Staten en voor de ambtelijke organisatie is sterk vertraagd. Publicatie daarvan: verwacht in zomer/najaar 2025.
Aanbevelingen	t.z.t.
Terugblik EN vervolg: Democratische legitimiteit RES (start en uitvoering)	
Onderzoeksvraag	Op welke wijze borgen de provincies de democratische legitimiteit van de Regionale Energiestrategie deel 2 en op welke manier werken de aanbevelingen uit het onderzoek 'Regionale democratie vergt energie' door in de totstandkoming van de RES deel 2?
Portefeuillehouder	Marko Bos
Onderzoekers	Sam Heslinga, Anke Pietersma en Beatrijs Visser
Rapportage	Publicatie verwacht in voorjaar 2025 (de NRK werkt hierin samen met enkele Drentse, Friese en Groningse gemeentelijke rekenkamers en voert mede namens hen het onderzoek uit).
Aanbevelingen	t.z.t.
DoeMee-onderzoek en aanvullend onderzoek: Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing (start en uitvoering)	
Onderzoeksvraag	Welke inspanningen plegen gemeenten en provincies bij het toezicht en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing en wat zijn daarvan de resultaten?
Portefeuillehouder	Marko Bos
Onderzoekers	Sieger Veenstra, Klaas Kwakkel en Beatrijs Visser
Rapportage	Brief aan Provinciale Staten, 05/12/2024 ter aanbieding van het landelijke onderzoek en met mededelingen over het aanvullende onderzoek van de NRK en lokale rekenkamers. Verwachte publicatie aanvullend onderzoek: voorjaar 2025. (Dit is deels een landelijk onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers, in samenwerking met de Algemene Rekenkamer: DoeMee-onderzoek. Daarnaast werkt de NRK samen met enkele Drentse, Friese en Groningse gemeentelijke rekenkamers en voert zij mede namens hen een aanvullend onderzoek uit).
Aanbevelingen	t.z.t.

Verder is in 2024 een begin gemaakt met het opzetten van een onderzoek naar het Friese Taalbeleid van de provincie Fryslân (een onderzoek op verzoek van Provinciale Staten).

Goudvink: prijs voor het beste rekenkamerrapport in 2024

De Vereniging van Rekenkamers (die meer dan 90% van de rekenkamers in Nederland vertegenwoordigt) reikt elk jaar een prijs uit voor het beste rekenkamerrapport van dat jaar. Neutrale beoordelaars beoordelen de ingezonden rapporten aan de hand van kwaliteitscriteria en selecteren op die manier de beste rapporten. Een onafhankelijke jury leest die geselecteerde rapporten en wijst vervolgens de winnaar aan. In 2024 viel de prijs op het rapport van de Noordelijke Rekenkamer over de bollenteelt in Drenthe.

2. Jaarrekening 2024

2.1 Toelichting paragrafen jaarstukken-2024

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV 2017) schrijft voor dat de betrokken overheid te onderscheiden programma's kent die samenhangen met de maatschappelijke beleidsvelden waarop deze overheid zich richt. Verder schrijft het BBV voor dat de betreffende overheid in afzonderlijke paragrafen de uitgangspunten beschrijft die op een aantal, door de regelgever genoemde, beheeraspecten in acht worden genomen. De Noordelijke Rekenkamer is geen bestuursorgaan dat besluiten met rechtsgevolg neemt: zij doet onderzoek. De strekking van dit onderzoek neemt de vorm aan van onderzoeksconclusies en aanbevelingen. De Noordelijke Rekenkamer heeft geen rechtspersoonlijkheid, zij is een gemeenschappelijk orgaan zoals genoemd in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Zij kan geen onroerend goed aankopen en houdt geen kapitaalgoederen (anders dan ICT-apparatuur en meubilair) aan; het formuleren van uitgangspunten voor het onderhoud van kapitaalgoederen is daarom niet zinvol. De rekenkamer is een samenwerkingsorgaan van de drie provincies; zij neemt zelf bestuurlijk noch financieel deel aan andere organisaties; daarom bevat de rekening geen paragraaf verbonden partijen.

Weerstandsvermogen

Mochten zich incidenten voordoen die effect hebben op de financiële positie van de Noordelijke Rekenkamer, dan kan zij een beroep doen op de weerstandscapaciteit uit de reserve en de post onvoorzien; als die uitgeput zijn, dan zullen de drie deelnemende provincies extra bijdragen.

Financieel beheer

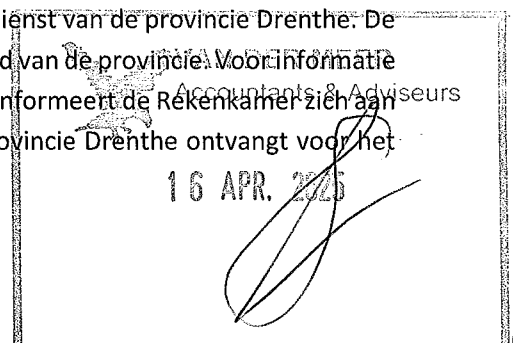
De Noordelijke Rekenkamer voert een deel van haar financiële administratie in eigen beheer uit. De provincie Drenthe (de formele werkgever) verricht de salarisbetaling en de reiskostenvergoeding. De aan de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende provincies storten hun jaarlijkse bijdrage rechtstreeks op de rekening-courant van de Rekenkamer.

Bijdrage van provincies

Jaarlijks stellen de Staten van de drie deelnemende provincies een gelijk bedrag beschikbaar ter dekking van de te maken kosten. Deze bijdrage is taakstellend.

Bedrijfsvoering

Het personeel van de Noordelijke Rekenkamer is formeel in dienst van de provincie Drenthe. De Noordelijke Rekenkamer volgt in beginsel het personeelsbeleid van de provincie. Voor informatie over de ontwikkeling van de loonsommen en sociale lasten conformeert de Rekenkamer zich aan opgaven die de provincie Drenthe aan haar verstrekt. De provincie Drenthe ontvangt voor het

uitvoeren van deze werkzaamheden een vergoeding. In de dienstverleningsovereenkomst (2016) zijn afspraken gemaakt over de ondersteuning van de secretaris-directeur bij personeelszaken, arbeidsomstandigheden, juridisch advies, verzuimbegeleiding en over de vergoeding daarvoor.

2.2 Grondslagen jaarrekening-2024 en balans

2.2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV 2017). De Noordelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijk orgaan van Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen op basis van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer (2022 en voorgangers). De provincie Drenthe is als centrumprovincie aangewezen. Bij de controle van de jaarrekening is het rechtmatigheidskader NRK in acht genomen. In de jaarrekening 2024 zijn de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2024, de staat van baten en lasten en een toelichting op de posten opgenomen. Het vermogen wordt bepaald op grond van historische prijzen. De activa en de passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen geactiveerd moeten worden. De NRK concretiseert dat door investeringen te activeren die hoger zijn dan € 5.000,- en een minimale gebruiksduur kennen van drie jaren. De gebruiksduur van kantoorapparatuur (zoals laptops) stelt de rekenkamer op vier jaren, die van meubilair op 10.

Vorderingen

Bij de waardering van eventuele vorderingen houdt de rekenkamer rekening met het risico van oninbaarheid. De omvang van dit risico is beoordeeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

In de staat van baten en lasten zijn opbrengsten en kosten verantwoord die betrekking hebben op de bedrijfsactiviteiten die tijdens het boekjaar 2024 werden verricht.

Jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Artikel 44 en 49 van het BBV schrijven voor dat voor jaarlijks terugkerende, aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een gelijk volume, geen voorziening mag worden getroffen en deze niet in de overlopende passiva mogen worden opgenomen.

2.2.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf de jaarrekening 2023 is het college (als bestuur van de gemeenschappelijke regeling) verplicht zelf een rechtmatigheidsverantwoording te geven.

De baten en lasten en de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Het voldoen aan een drietal rechtmatigheidscriteria blijkt op die manier niet expliciet; het gaat dan om criteria met betrekking tot de begroting, voorwaarden en misbruik & oneigenlijk gebruik. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre deze jaarrekening aan die drie criteria voldoet en in overeenstemming is met de door het college vastgestelde kaders (de begroting en aanvullende regelingen en collegebesluiten) en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. In de vorige subparagraaf zijn normen met betrekking tot de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Het college heeft die grens bepaald op 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen van de begroting zijn in overeenstemming met besluiten van het college.

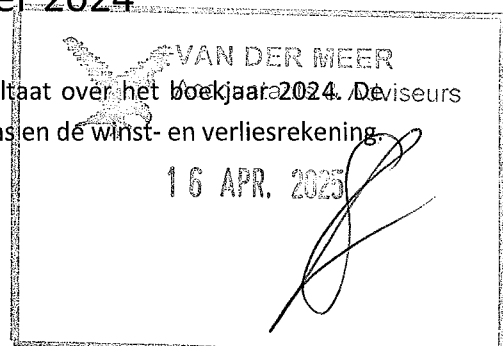
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de college vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het college vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het college bepaald en bedraagt 2% van de totale begrote lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) en is daarmee vastgesteld op €19.600.

Bevinding

Het college is van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen en binnen de daarvoor gestelde norm van 2% blijven. Op sommige begrotingsposten constateert het college een overschrijding van deze norm. Zo overschrijden de huisvestingskosten de begroting met 8,8% en overschrijdt de post onvoorzien de begroting met 29,9%. Deze overschrijdingen zijn vooraf besproken en geaccordeerd door het college en worden verder in deze jaarrekening toegelicht. De totale begrotingsoverschrijding bedraagt 0,6%.

2.3 Balans per 31 december 2024

In de tabel staat de balans vóór de verwerking van het resultaat over het boekjaar 2024. De adviseurs nummers in de toelichting corresponderen met die in de balans en de winst- en verliesrekening.

Tabel 1: Balans per 31/12/2023 en 31/12/2024

	Toel.	31/12/2023	31/12/2024
ACTIVA			
Materiële activa	A	32.809	26.085
Liquide middelen	B	545.124	319.424
Waarborgsom	C	2.583	2.583
Overlopende activa / debiteuren / btw	D	23.912	30.918
Totaal vlottende activa		571.619	352.925
TOTAAL ACTIVA		604.428	379.010
PASSIVA			
Algemene reserve	E	47.750	49.001
Toevoeging Algemene Reserve	F	1.250	1.500
Resultaat boekjaar		117.120	51.441
Totaal eigen vermogen		166.120	101.942
Overlopende passiva / crediteuren	G	186.975	212.988
Terug te storten aan deelnemers (2022)		209.332	0
Voorziening toekomstige verlofafspraken	H	42.001	64.080
Totaal kortlopende schulden		438.308	277.067
TOTAAL PASSIVA		604.428	379.010
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	I	73.490	89.724

Toelichting activa

A. Materiële vaste activa

De boekwaarde van de investeringen in 2022 en 2023 is als volgt berekend (bedragen ex btw):

Tabel 2. Boekwaarde en jaarlijkse afschrijvingen

Boekwaarde per	Kantoorinrichting Investerend eind 2022: €9.146 Af: €915/jaar	ICT-infrastructuur Investerend eind 2022: € 19.156 Af: €4.789/jaar. Te verwachten vervangings- investering: PM	Vergaderstoelen Investerend eind 2023: € 10.211 Af: €1.021/jaar	Totaal afschrijving	Boekwaarde
31/12/2022	9.146	19.156	n.v.t.	0	28.302
31/12/2023	8.231	14.367	10.211	5.704	32.809
31/12/2024	7.317	9.578	9.189	6.725	26.085
31/12/2025	6.402	4.789	8.168	6.725	19.360
31/12/2026	5.488	PM	7.147	6.725	12.635
31/12/2027	4.573	PM	6.126	1.936	10.699
31/12/2028	3.658	PM	5.105	1.936	8.763
31/12/2029	2.744	PM	4.084	1.936	6.827
31/12/2030	1.829	PM	3.063	1.936	4.891
31/12/2031	915	PM	2.042	1.936	2.955
31/12/2032	915	PM	1.021	1.936	1.019
31/12/2033	n.v.t.	PM	1.019	1.019	0

De NRK activeert investeringen die hoger zijn dan € 5.000,- en een minimale gebruiksduur kennen van drie jaren. De investeringen in 2024 (laptops collegeleden, i.v.m. stringenter informatieveiligheidsbeleid) bleven onder die grens. De rekenkamer voorziet geen (des)investeringen.

B. Liquide middelen

De rekenkamer beschikt over een betaalrekening en een spaarrekening bij de ABN AMRO. Het beginsaldo (01/01/2024) was €545.124, het eindsaldo (31/12/2024) december 2024 €319.424.

C. Waarborgsom

Medio 2014 was een bankgarantie aangegaan ter zekerstelling van de af te dragen huur voor de kantoorruimte. In 2021 stemde de verhuurder ermee in de bankgarantie van drie maanden huur en servicekosten te vervangen door een borg van één maand huur op rekening van de verhuurder. De NRK bespaart op die manier structureel op de bankkosten. [prijspeil 2021].

D. Overlopende activa / debiteuren / btw

Hier gaat het hoofdzakelijk om teruggevorderde btw en enkele facturen die eind 2024 nog openstonden en voldaan zijn na sluiting van het boekjaar (twee gemeentelijke rekenkamers voor wie de NRK in 2024 onderzoek verrichtte en een provinciale rekenkamer).

Toelichting Passiva

E. Algemene reserve

De algemene reserve is een vrij uitkeerbare reserve: er staan geen verplichtingen op grond van de wet of statuten om deze reserve aan te houden tegenover. Deze reserve heeft tot doel tegenvallers bij lopende onderzoeken en/of eventuele kortingen op provinciale bijdragen op te vangen. Deze reserve is ook een voorziening indien bij langdurige ziekte een eventuele vervanging vanuit eigen middelen moet worden bekostigd. De Gemeenschappelijke Regeling maximeert de algemene reserve op 5% van de jaarbijdragen van de drie provincies. Een lager peil is naar de mening van de Noordelijke Rekenkamer en haar Raad van Advies onwenselijk. Daarom wordt de reserve jaarlijks aangevuld tot dat maximum.

Tabel 3: Algemene reserve

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen (deels uit resultaat t-1)	Eindsaldo (na toevoeging uit resultaat t-1)
t/m 2012		25.000	67.565	42.565
2013	42.565	3.659	0	38.906
2014	38.906	0	33.305	72.211
2015	72.211	0	9.514	81.725
2016	81.725	41.786	0	39.937
2017	39.937	0	73.660	113.597
2018	113.597	-/- 120.833	0	-/- 7.236

VAN DER MEER
Accountants & Adviseurs

16 APR. 2015

2019	-/- 7.236	0	49.499	42.264
2020	42.264	0	987	43.251
2021	43.251	0	2.999	46.250
2022	46.250	0	1.500	47.750
2023	47.750	0	1.250	49.000
2024	49.000	0	PM	PM

F. Resultaat boekjaar en bestemming

Het verslagjaar 2024 kent een positief resultaat van €52.941. Dat is vooral het gevolg van het voorzichtige begrotingsbeleid (met het oog op de onzekere uitkomsten van de cao-onderhandelingen).

Voorzichtig begroten is een beleidsmatig uitgangspunt van de rekenkamer. Een van de overwegingen daarbij is, dat zij bij het opstellen van de conceptbegroting voor het volgende jaar alleen kan beschikken over de realisatie in het eerste kwartaal van het lopende jaar. Daarnaast is er groeiende onvoorspelbaarheid over inflatiepercentage en de ontwikkeling van de CAO-salarissen. In overleg met de Raad van Advies kiest de rekenkamer er daarom voor ruim te begroten en zuinig te werken: liever aan het eind van het jaar een deel van de middelen teruggeven aan de provincies dan moeten verzoeken om een extra bijdrage. Voor de komende jaren betekent dat uitgangspunt wel, dat de jaarbijdragen van de provincies meer moeten stijgen dan de jaarlijkse 3% in de meerjarenramingen. Dat percentage is niet langer houdbaar, gelet op actuele inflatiepercentages en loonkostenstijgingen en de noodzaak blijvend te investeren in informatieveiligheid. Ook lijkt het raadzaam de Algemene Reserve voortaan structureel op peil te houden en dat niet te laten afhangen van het resultaat per jaar.

Bestemming

Het positieve resultaat van 2024 gaat voor een klein deel ten gunste van de algemene reserve, zodat die op het afgesproken peil van 5% van de jaarbijdragen van de provincies blijft. Zoals hierboven al gesteld: een lagere reserve dan 5% van de bijdragen van de drie provincies is naar de mening van de Noordelijke Rekenkamer en haar Raad van Advies onwenselijk, gezien de kans op personele en financiële fluctuaties.

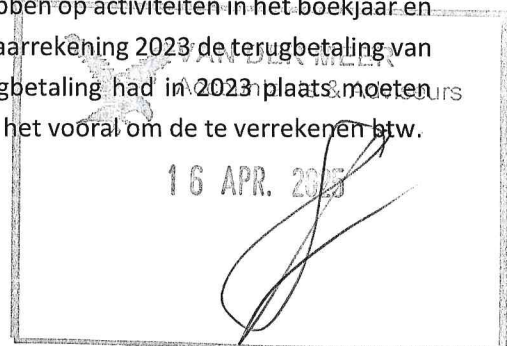
Tabel 4: Voorstel bestemming resultaat

	Resultaat 2024		52.941
1	Af: aanvulling algemene reserve tot 5% van de bijdragen in 2025 (o.g.v. GR). ▪ 5% van 1.010.000 = 50.500 ▪ Stand per 31/12/2024: 49.000	1.500	51.441
2	Teruggaaf aan de provincies, per provincie (51.441 / 3 =) 17.147		

In de balans (tabel 1) is dit alvast zichtbaar gemaakt.

G. Overlopende passiva / crediteuren

Overlopende passiva bestaan uit kosten die betrekking hebben op activiteiten in het boekjaar en die betaald zijn in het volgende jaar. Daarnaast was in de jaarrekening 2023 de terugbetaling van het financiële resultaat over 2022 opgenomen; die terugbetaling had in 2023 plaats moeten vinden, maar was doorgeschoven naar 2024. In 2024 gaat het vooral om de te verrekenen btw.

H. Voorziening toekomstig verlof

In 2023 en 2024 zijn afspraken gemaakt over het in de toekomst opnemen van extra verlof voorafgaande aan vervroegde uittreding. Op grond van de regelingen van de provincie Drenthe, in het bijzonder betreffende Vitaliteitsverlof, komt een deel van dat extra verlof voor rekening van de werkgever. Daarom is besloten een voorziening te treffen voor de eenmalige kosten daarvan, en wel ten laste van de jaren waarin de afspraken gemaakt zijn.

J. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Tabel 5: Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen (prijspeil 2025)

	Rechten en verplichtingen	89.724
1	Vijfjarige all-in-huurcontract voor de huisvesting in het pand aan de Dr. Nassaulaan 5 te Assen (toelichting onder nummer 11 'huisvesting'), lopend tot 31 december 2029. NB. Voorheen werden de servicekosten afzonderlijk berekend, per april 2024 is de rekenkamer een 'all-in'-contract aangegaan voor huur en servicekosten, voor een vast bedrag per jaar dat jaarlijks verhoogd wordt met het 2%.	56.000
2	Meerjarige contracten voor het onderhoud en beheer van de ICT (24.660/jaar) en de website (1.018/jaar).	25.678
3	Doorlopende dienstverleningsovereenkomst met de provincie Drenthe (begin 2017 herzien; begin 2025 wordt gewerkt aan een actualisering en verlaging van het totaalbedrag).	8.046

2.4 Overzicht van baten en lasten 2024

Voor een aantal posten zijn een toelichting en verantwoording opgenomen (zie tweede kolom van onderstaande tabel voor verwijzingsnummers). De realisatiecijfers van 2023 zijn toegevoegd als referentie. De toelichting volgt na de tabel.

Tabel 6: Resultaten vóór besluitvorming over de bestemming van het resultaat over 2024

	Toel.	Real. 2023	Begr. 2024	Real. 2024	Verschil 2024
OPBRENGSTEN					
Bijdragen provincies	OP1	955.000	980.000	980.000	0
Verkoop activa; overige opbrengsten	OP2	5.930	0	48.610	48.610
Rentebaten	OP3	5.791	0	10.352	10.352
Totaal opbrengsten		966.721	980.000	1.038.962	58.962
LASTEN					
Afschrijvingen	L1	5.704	9.000	6.725	2.275
Intern personeel + sociale lasten		656.727	740.000	774.597	-/- 34.597
Woon-werkverkeer + reiskosten		5.021	11.000	13.266	-/- 2.266
Vorming en opleiding		2.126	18.000	1.050	16.950
Werving en selectie		94	5.000	0	5.000
Inhuur extern personeel		14.519	50.000	34.262	12.738
Personeel	L2	678.487	824.000	823.175	825
Huisvesting	L3	47.450	60.000	65.284	-/- 5.284
Dienstverlening Drenthe		8.415	10.000	7.327	2.673
Automatisering (incl. investering apparatuur)		20.221	24.000	26.231	-/- 2.231
Accountantskosten		8.750	9.600	5.150	4.450
Schoonmaak		2.907	4.400	3.263	1.137
Overige diensten		n.v.t.	n.v.t.	3.525	-/-3.525
Externe diensten	L4	40.293	48.000	45.495	2.505
Organisatiekosten	L5	33.041	22.000	23.263	-/- 1.263
Incidenteel onderzoek	L6	1.375	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Onvoorzien	L7	42.001	17.000	22.079	-/- 5.079
Totaal lasten		848.351	980.000	986.021	-/- 6.021
Resultaat		118.370	0	52.941	52.941

Toelichting opbrengsten

OP1 Opbrengsten: bijdragen provincies

Het grootste deel van de opbrengsten bestaat uit de (afgesproken en ontvangen) bijdragen van de drie deelnemende provincies. In de loop van 2021 was met de Raad van Advies een tijdelijke extra bijdrage afgesproken, ter dekking van eventuele incidentele onderzoeksverzoeken vanuit Provinciale Staten. Die bijdrage (€45.000 per jaar) is vervolgens structureel geworden, gelet op de ambities in het onderzoeksprogramma van de NRK en het aantal verzoeken dat de NRK van Statenleden ontvangen heeft voor extra onderzoek. In 2023 stond die bijdrage nog als tijdelijke vermeld.

OP2 Verkoop activa en overige opbrengsten

Van verkoop van activa was in 2024 geen sprake, van overige opbrengsten wel. Die overige opbrengsten zijn alle incidenteel: vergoedingen voor onderzoek dat de NRK verrichtte voor een aanzienlijk aantal lokale rekenkamers, de vrijwilligersbijdrage voor de secretaris-directeur die lid is van het VvR-bestuur (daar staan extra reiskosten en tijd tegenover), vergoeding voor het geven van een workshop en onderverhuur van de vergaderkamer.

OP3 Rente

In het boekjaar waren er rentebaten, geen rentelasten.

Toelichting lasten

L1 Afschrijvingen

Zie ook toelichting A op de balans. De afschrijvingen vielen lager uit dan begroot, doordat de voorziene investeringen in 2024 onder de activeringsgrens bleven.

L2 Personeel

- Intern personeel, reiskosten, vorming + opleiding, werving + selectie

De uitgaven voor intern personeel en college vielen in 2024 hoger uit dan begroot. De aanzienlijke loonstijgingen in 2024 waren deels voorzien, evenals de aanstelling per 01/01/2024 van een junior-onderzoeker (tijdelijk, voor drie jaren). Ook de reiskosten (dienstreizen en reizen collegeleden) vielen hoger uit dan begroot, doordat enkele declaraties over eerdere jaren in 2024 gefactureerd zijn. Op de overige posten zien we onderbesteding: veel opleidingsactiviteiten waren kostenloos dan wel voordelig (dankzij het lidmaatschap van de landelijke vereniging); werving en selectie vonden niet plaats.

Tabel 7: Intern personeel en college in fte

	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Bestuur*	0,4	0,4	0,4
Bureau	6,45	7,15	7,15
Totaal	6,85	7,55	7,55

* Norm is 0,4 (Gemeenschappelijke Regeling 2016/2022).

- Inhuur extern personeel

In 2024 contracteerde de rekenkamer (a) een bureau voor het uitzetten van een enquête in het kader van het onderzoek naar het provinciale integriteitsbeleid, (b) experts voor het inhoudelijk begeleiden van datzelfde onderzoek en (c) een bureau voor het uitvoeren van een second opinion op een MKBA (Holwerd aan Zee). Ook maakte zij kosten voor het zelf uitzetten van een enquête voor het onderzoek naar regionale energiestrategieën.

L3 Huisvesting

Het huurcontract voor de huisvesting van de NRK is begin 2024 gewijzigd in een 'all-inhuurcontract'; het totaalbedrag is verhoogd – gelet op de fors gestegen servicekosten (w.o. verwarming). In de realisatie 2024 zit een incidentele naheffing over de servicekosten 2022-2023.

L4 Externe diensten

- De dienstverlening door de provincie Drenthe heeft vooral betrekking op salarisadministratie en ondersteuning bij het personeelsbeleid (op basis van het in 2017 vernieuwde dienstverleningsprotocol).
- De uitgaven voor ICT-ondersteuning zijn enigszins hoger dan begroot. Dat is het gevolg van een bewuste keuze: een nieuw contract ten behoeve van betere beveiliging van gegevens.
- De accountantskosten betreffen boekjaar 2022. De kosten vallen hoger uit, doordat ook enkele boekhoudkundige adviezen ingewonnen zijn.
- De schoonmaakkosten zijn lager dan begroot, door een minder frequente schoonmaak.
- Overige diensten. In 2024 is voor twee medewerkers werkplekadvies ingewonnen van een ARBO-adviseur (incidentele uitgave). Verder staan hier de kosten van de externe Functionaris Gegevensbescherming (deels structureel). Deze uitgaven waren in de begroting niet voorzien.

L5 Organisatiekosten

Hieronder vallen kosten van abonnementen van kranten en tijdschriften, bankkosten, huishoudelijke uitgaven, kosten voor het boekhoudpakket, kosten voor activiteiten en presentjes bij bijzondere gelegenheden (benoeming, bevordering, afscheid) en voor enkele externe bijeenkomsten van het bureau en college. De overschrijding van het budget heeft te maken met de algehele prijsstijgingen.

L6 Incidenteel onderzoek

Zie toelichting OP1.

L7 Onvoorzien

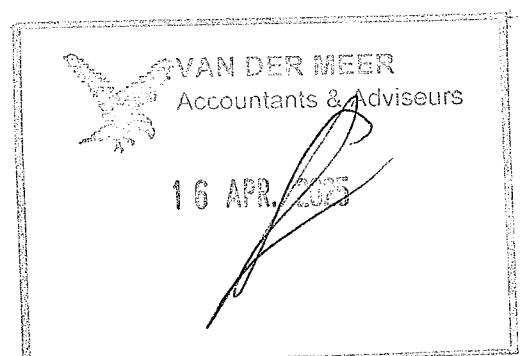
Er is geen beroep gedaan op de post onvoorzien, anders dan de onvoorziene creatie van een voorziening toekomstige verlofafspraken (zie de toelichting onder H, p.16).

2.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het College van de Noordelijke Rekenkamer

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de Noordelijke Rekenkamer te Assen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 alsmede van het vermogen van de Noordelijke Rekenkamer op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het College over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer" vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Noordelijke Rekenkamer, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 10.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer" en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.

Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het College onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 16 april 2025

Van der Meer Accountants B.V.

w.g.

I. Brakke RA

